

Hatály: 2017.IV.1. -

A   jelek a bekezdések múltbeli és jövőbeli változásait jelölik.

22/2005. (VI. 24.) EüM rendelet a rezgésexpozíciónak kitett munkavállalókra vonatkozó minimális egészségi és munkabiztonsági követelményekről

A munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Mvt.) 88. §-a (2) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján - a foglalkoztatáspolitikai és munkaügyi miniszterrel egyetértésben - a következőket rendelem el:

1. § E rendelet előírásait a szervezett munkavégzés keretében végzett minden olyan tevékenységre alkalmazni kell, amikor a munkavégzés során a munkavállalók mechanikai rezgés okozta kockázatnak ténylegesen vagy vélhetően ki vannak téve.

2. § E rendelet alkalmazásában:

a) *kéz/kar rezgés*: olyan a kézre/karra ható mechanikai rezgés, amely az emberi kéz-kar rendszerre továbbítja a munkavállaló számára egészségi és biztonsági kockázatokat jelent, különösen érrendszeri, csont-, izom-, ízületi, illetve idegrendszeri elváltozások formájában;

b) *az egész testre ható rezgés*: olyan mechanikai rezgés, amelynek átvitele az egész testre a munkavállalók számára gerincelváltozások formájában egészségi és biztonsági kockázatokat jelent;

c) *rezgésmérés*: a munkavégzés során keletkező rezgés mérése a munkaeszköz, munkafolyamat rezgésszintjének meghatározására;

d) *rezgésvizsgálat*: a munkavállaló rezgésexpozíciójának meghatározása céljából végzett mérés.

3. § (1) Kéz/kar rezgés esetén:

a) a napi megengedett expozíciós határérték napi 8 órás referencia-időszakra vonatkoztatva, négyzetes középértékben (rms-ben) mérve 5 m/s^2 , hideg/nedves munkakörnyezetben $2,5 \text{ m/s}^2$. Továbbá az S időállandóval mért legnagyobb súlyozott gyorsulás az 50 m/s^2 -et nem lépheti túl;

b) a prevenció határérték napi 8 órás referencia-időszakra vonatkoztatva $2,5 \text{ m/s}^2$;

c) a határérték napi 8 órás behatási időtartamra van megállapítva. Ettől eltérő expozíciós idő esetén a határérték kiszámítására az MSZ EN ISO 5349-1:2001 szabvány 5.3. pontban megadott (2) képlet az irányadó.

A munkavállaló kéz/kar rezgésexpozícióját a *melléklet* I. részének 1. pontja alapján kell meghatározni.

(2) Egész testre ható rezgés esetén:

a) a napi megengedett expozíciós határérték 8 órás referencia-időszakra vonatkoztatva $1,15 \text{ m/s}^2$. A pillanatnyi rezgés gyorsulás csúcsértéke S időállandóval mérve a 10 m/s^2 -et nem haladhatja meg;

b) a prevenció határérték 8 órás referencia-időszakra vonatkoztatva $0,5 \text{ m/s}^2$.

A munkavállaló egész testre ható rezgés expozícióját a *melléklet* II. részének 1. pontja alapján kell felmérni vagy megmérni.

4. § (1) Az Mvt. 54. §-ának (2) bekezdése szerinti kockázatértékelés (a továbbiakban: kockázatértékelés) keretében a munkáltató köteles minőségileg, illetve szükség esetén mennyiségileg (méréssel) értékelni azokat a mechanikai rezgésszinteket, melyeknek a munkavállalók ki vannak téve. A megfelelő méréseket a *melléklet* I. részének 2. pontja vagy II. részének 2. pontja szerint kell végrehajtani.

(2) A mechanikai rezgésexpozíció mértéke minőségi értékelését az egyes munkafolyamatok vizsgálatával, illetve a használt berendezés vagy berendezéstípus által kibocsátott rezgés valószínű mértékéről a gyártó által adott információk figyelembevételével kell elvégezni.

(3) A mennyiségi kockázatértékelés elkészítéséhez rezgésmérést kell végezni:

a) az új létesítmény, gép, berendezés (a továbbiakban: munkaeszköz) üzembe helyezése során, kivéve amikor a gyártó által adott információ alapján a rezgésszint a prevenció határértéket nem éri el;

b) meglévő létesítmény, munkaeszköz átalakításakor, új helyre telepítésekor, valamint technológia- és termékváltás esetén, ha az átalakítás, illetve a változtatás a rezgésterhelés mértékét módosíthatja;

c) munkakör kialakításakor;

d)¹ foglalkozási eredetű egészségkárosodás vagy annak gyanúja, panaszbejelentés, másodfokú eljárás vagy az egészségbiztosítási pénztári feladatkörében eljáró illetékes fővárosi és megyei kormányhivatal, továbbá bíróság megkeresése esetén, valamint ha jogerős hatósági határozat írja elő.

(4) A (3) bekezdés d) pontja szerinti esetben - arra akkreditált szervezet (laboratórium) bevonásával - rezgésvizsgálatot is kell végezni.

(5) Az (1) bekezdés szerinti kockázatértékelést az előírt szakképesítéssel rendelkező személynek kell megtervezni és elvégezni az Mvt. 54. §-ának (3) bekezdésében foglalt időközönként. A mechanikai rezgésexpozícióról szerzett adatokat olyan formában kell megőrizni, amely lehetővé teszi a későbbi betekintést is.

(6) A kockázatértékelés során különösen a következőket kell figyelembe venni:

- a) az expozíció mértékét, típusát és időtartamát, beleértve minden szakaszos vagy impulzív rezgésexpozíciót is;
- b) a 3. § szerinti expozíciós és prevenciók határértékeit;
- c) a különösen nagy kockázatnak kitett munkavállalók egészségét és biztonságát érintő bármilyen hatást;
- d) bármely, a munkavállaló egészségét érintő olyan közvetett hatást, amely a mechanikai rezgés és a munkahely, vagy egyéb munkaeszköz közötti kölcsönhatásból ered;
- e) az alkalmazott munkaeszköz gyártója által szolgáltatott információkat;
- f) a mechanikai rezgésexpozíció szintjét csökkentő, helyettesítő eszközök meglétét;
- g) a munkáltató felelőssége alá tartozó, a munkaidőn túli egész testre kiható rezgés mértékét;
- h) a sajátos munkakörnyezeti tényezőket (alacsony hőmérséklet stb.);
- i)² a munkavédelmi hatóságtól, illetve a foglalkozás-egészségügyi szolgálattól kapott információkat, beleértve a tudományos publikációkat is.

(7) A munkáltatónak olyan kockázatértékeléssel kell rendelkeznie, amely meghatározza, hogy milyen intézkedéseket kell megtenni az 5. § és 6. § rendelkezései szerint. A kockázatértékelésnek papír alapú adathordozón hozzáférhetőnek kell lennie.

(8) A kockázatértékelést évenként aktualizálni kell, sorn kívül akkor kell felülvizsgálni, ha olyan változás következett be, amely azt szükségessé teszi, vagy ha az egészségügyi vizsgálat eredménye azt indokolja.

5. § (1) A mechanikai rezgésexpozícióból eredő kockázatokat a forrásnál kell kiküszöbölni vagy minimális szintre csökkenteni.

(2) Amennyiben a kockázatértékelés szerinti prevenciók határértékeit [3. § (1) bekezdés b) és a (2) bekezdés b) pontja] túllépi, a munkáltatónak olyan műszaki-technikai, illetve szervezési intézkedést kell hoznia, amely biztosítja a mechanikai rezgés és a kapcsolódó kockázatok lehető legalacsonyabb szintre csökkentését. Ilyen intézkedés lehet:

- a) más munkamódszerek bevezetése, amelyek kevesebb mechanikai rezgésexpozícióval járnak;
- b) az ergonómiai követelményeknek megfelelő munkaeszközök alkalmazása, amelyek - figyelembe véve az elvégzendő munkát is - a lehető legkisebb mértékű rezgést idézik elő;
- c) kiegészítő eszköz használata, amely csökkenti a rezgés okozta károsodások veszélyét (az egész test rezgést hatékonyan csökkentő ülés, a kéz/karra átvitt rezgés mértékét csökkentő fogantyú, védőkesztyű stb.);
- d) a munkaeszközök, a munkahelyek és a munkahelyi berendezések megfelelő karbantartása;
- e) a munkahelyek és a munkavégzés helyszíneinek kialakítása és elrendezése;
- f) a munkavállalók megfelelő tájékoztatása és képzése a munkaeszközök megfelelő és biztonságos használatáról, a mechanikai rezgésexpozíció minimális szintre való csökkentése érdekében;
- g) az expozíció időtartamának és intenzitásának korlátozása;
- h) megfelelő munkabeosztás, pihenőidők beiktatásával;
- i) megfelelő védőruházat biztosítása a munkavállaló alacsony hőmérséklettől és nedvességtől való védelme érdekében.

(3) A munkavállaló - a 8. §-ban foglaltak kivételével - nem tehető ki az expozíciós határérték feletti rezgésnek.

(4) Ha a munkavállaló rezgésterhelése túllépi az expozíciós határértéket, a munkáltatónak azonnal intézkednie kell annak érdekében, hogy az expozíció mértéke a határérték alá csökkenjen. Az intézkedést követően meghatározza azokat az okokat, amelyek a határérték-túllépést előidézték, egyidejűleg a (2) bekezdés szerinti intézkedések kiegészítésével biztosítja, hogy a feltárt okból ismételt túllépésre ne kerüljön sor.

(5) A munkáltató (2)-(4) bekezdés szerinti intézkedéseit a fokozottan veszélyeztetett munkavállalói csoportoknál is értelemszerűen alkalmazni kell.

6. § (1) A munkáltató megfelelő intézkedésekkel biztosítja, hogy az érintett munkavállalók és képviselőik oktatás és tájékoztatás keretében megismerjék a munkahelyük kockázatértékelése eredményeit, különösen:

- a) a mechanikai rezgés okozta veszélyek megelőzése, illetve csökkentése érdekében hozott intézkedéseket;
- b) az expozíciós és a prevenciók határértékeit;
- c) a mechanikai rezgésexpozíció minőségi és mennyiségi értékelését, valamint az alkalmazott munkaeszközöktől eredő lehetséges sérüléseket, károsodásokat;
- d) a sérülésekre és az egészségkárosodásokra utaló jelek felismerésének és bejelentésének indokait és módját;
- e) azokat a körülményeket, amelyek a munkavállalók munkaköri alkalmasságának vizsgálatát indokolják;
- f) a biztonságos munkavégzés, munkaeszköz-használat szabályait a mechanikai rezgésexpozíció minimális szintre való csökkentése érdekében.

(2) A mechanikai rezgésexpozícióból eredő kockázattal érintett munkavállalók e kockázat valamennyi kérdését illetően jogosultak a tájékoztatásra, konzultációra, részükre biztosítani kell a képzésen, valamint a konzultáción való részvétel lehetőségét.

7. § (1) A munkavállalók külön jogszabály szerinti munkaköri alkalmassági orvosi vizsgálatának célja a rezgésexpozícióban dolgozó esetében, hogy lehetővé váljon a munkával összefüggő bármely rendellenesség kialakulásának megelőzése, illetve korai diagnosztizálása.

(2) A prevenció határértéket meghaladó mértékű behatás esetén a munkavállalót minden esetben soron kívüli foglalkozás-egészségügyi orvosi vizsgálatra kell küldeni.

(3)³ A foglalkozás-egészségügyi szolgálat a rezgésexpozíciónak kitett munkavállalóról a külön jogszabály szerint vezeti az egészségügyi dokumentációt. Az egészségügyi dokumentáció másolatát kérésre az illetékes munkavédelmi hatóság rendelkezésére kell bocsátani. A munkavállaló részére biztosítani kell a rá vonatkozó egészségügyi dokumentáció megismerésének lehetőségét.

(4) Ha az orvosi vizsgálat megállapítja, hogy a munkavállalónál olyan betegség vagy egészségkárosodás azonosítható, amely a foglalkozás-egészségügyi szolgálat orvosának álláspontja szerint a munkahelyi mechanikus rezgésexpozíció következménye:

a) a munkavállalót az orvosnak tájékoztatnia kell a rá vonatkozó eredményről, különösen az expozíció megszűnése után kötelezően elvégzendő orvosi vizsgálatról;

b) a munkáltatót tájékoztatni kell az egészségügyi vizsgálat minden, az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés feltételeinek biztosításához szükséges fontos, személyes adatnak nem minősülő eredményéről.

(5) A (4) bekezdés szerinti betegségről vagy egészségkárosodásról történő tudomásszerzés esetén a munkáltató köteles:

a) áttekinteni a 4. § szerint végrehajtott kockázatértékelést,

b) ellenőrizni a kockázatok megszüntetése vagy csökkentése érdekében bevezetett 5. § szerinti intézkedéseket,

c) figyelembe venni a kockázatértékelést végző személy, a foglalkozás-egészségügyi orvos, illetve az illetékes hatóság javaslatát az 5. § szerinti intézkedések végrehajtása során,

d) a munkavállalót olyan munkakörben foglalkoztatni, ahol nem áll fenn a további expozíció veszélye, és

e) intézkedni a soron kívüli orvosi vizsgálatról,

f) gondoskodni azon munkavállalók egészségi állapotának a felméréséről, akik hasonló mértékű rezgésexpozíciónak voltak kitéve.

 8. § (1)⁴ Egész testre ható rezgés vonatkozásában, a tengeri hajózásban és a légi szállításban egyedi engedély alapján, e jogszabályban megadott határérték alól a foglalkoztatáspolitikáért felelős miniszter - amennyiben a munkaegészségügyi követelményeknek való megfelelést megállapította - kérelemre felmentést adhat. A kérelemhez csatolni kell az országos tisztifőorvos által előzetesen kiállított szakvéleményt.

(2) Az 5. § (3) bekezdésében foglalt előírás betartása alól felmentés abban az esetben adható, ha a munkavállaló mechanikus rezgésexpozíciója a 3. §-ban meghatározott prevenció határértékek alatt van, de időnként jelentősen változik, és esetenként túllépi az expozíciós határértéket. Ez esetben azonban a 40 órára számított expozíciós értéknek kevesebbnek kell lennie a 3. §-ban megadott expozíciós határértéknél és méréssel kell igazolni, hogy a változó expozícióban rejlő kockázatok kisebbek az expozíciós határértékben rejlő kockázatoknál.

(3) A 3. §-ban megadott expozíciós határértékek alóli felmentés megadásánál annak indoklását pontosan rögzíteni szükséges. A felmentést négyévente felül kell vizsgálni, és ha az azt megalapozó körülmények megszűnnek, vissza kell vonni.

9. § Ez a rendelet az Európai Unió alábbi irányelvének való megfelelést szolgálja: a Parlament és a Tanács 2002/44/EK irányelve (2002. június 25.) a munkavállalók fizikai tényezők (vibráció) hatásából keletkező kockázatoknak való expozíciójára vonatkozó egészségügyi és biztonsági minimum-követelményekről [tizenhatodik egyedi irányelv a 89/391/EGK irányelv 16. cikke (1) bekezdésének értelmében].

10. § (1) Ez a rendelet 2005. július 1. napján lép hatályba.

(2) Az 5. § (3) bekezdésében írt kötelezettségek végrehajtásának határideje 2010. július 6. azon munkaeszközök esetében, amelyeket 2007. július 7. előtt bocsátanak a munkavállalók rendelkezésére, és amelyek használatánál - figyelembe véve a legújabb technikai előrelépéseket, illetve szervezési intézkedéseket is - az expozíciós határértékek nem tarthatók be.

(3)-(4)⁵

Melléklet a 22/2005. (VI. 24.) EüM rendelethez

A kéz/kar és az egész testre ható rezgésexpozíció meghatározása

I. Kéz/kar rezgés

1. A kockázat értékelése

A kéz/kar rezgésexpozíció meghatározása az MSZ EN ISO 5349-1:2001 szabvány 5. pontja által meghatározott módon történjen. Egyirányú gyorsulásérzékelő és/vagy vektoriálisan nem összegző mérőműszer használata esetén az MSZ EN ISO 5349-2:2001 szabvány 6.1. pontjában foglaltak szerint kell eljárni.

A kockázat meghatározásánál és felmérésénél figyelembe kell venni a 4. §-ban, 5. §-ban és 6. §-ban foglaltakat is.

2. A mérés

a) A használt mérőműszer és mérési módszer feleljen meg az MSZ EN ISO 5349-1:2001 szabvány 4. pontjának.

b) A kétkezi eszközöknél külön-külön mindegyik kézen el kell végezni a mérést. Az expozíciót a két mérés közül a magasabb értékre kell meghatározni, de a másik értékről is lehet információt szolgáltatni.

3. Egyéni védőeszközök

Az egyéni védőeszközökre vonatkozó előírásokat a 65/1999. (XII. 22.) EüM rendelet tartalmazza.

II. Egész testre ható rezgés

1. A kockázat értékelése

- a) A rezgésexpozíció meghatározása az MSZ ISO 2631-1:2002 szabvány 6.1. és 6.5. pontja által meghatározott módon, értékelése a szabvány 7. fejezetében foglaltak figyelembevételével - az $1,4a_{wx}$, $1,4a_{wy}$, a_{wz} (ülő vagy álló dolgozóra meghatározott) derékszögű koordináta-rendszerben -, 8 órára vonatkoztatott négyzetes középértéke (egyenértékű rezgésyorsulás) számítása alapján történik.
- b) Ha a rezgés két vagy több irányban összemérhető nagyságú, akkor az egészségkárosodási kockázatot a vektoriálisan összegzett eredő érték alapján kell értékelni.
- c) A megadott mérési és értékelési módszerek fokozott figyelmet igénylő munkahelyekre vonatkozóan nem alkalmazhatók.
- d) A kockázat értékelésénél figyelembe kell venni a 4. §-ban, 5. §-ban és 6. §-ban foglaltakat is.

2. A mérés

A mérésnél a használt mérőműszer és mérési módszer feleljen meg az MSZ ISO 2631-1:2002 szabvány 5. pontjában foglaltaknak.

-
- 1: Megállapította: 27/2010. (XII. 31.) NGM rendelet 45. §. Módosította: 9/2015. (III. 31.) NGM rendelet 35. § a), 62/2016. (XII. 29.) NGM rendelet 58. § (1).
 - 2: Módosította: 18/2007. (V. 10.) SZMM rendelet 20. § (7) a) alapján. Módosította: 9/2015. (III. 31.) NGM rendelet 35. § b).
 - 3: Módosította: 18/2007. (V. 10.) SZMM rendelet 20. § (7) b), 9/2015. (III. 31.) NGM rendelet 35. § c).
 - 4: Megállapította: 55/2014. (XII. 31.) NGM rendelet 5. §. Módosította: 62/2016. (XII. 29.) NGM rendelet 58. § (2).
 - 5: Hatályon kívül helyezte: 118/2008. (V. 8.) Korm. rendelet 5. § 116. Hatálytalan: 2008. V. 16-tól.